

Riyadh Saaliheen

(Những Ngõ Vườn Của Những Người Ngoan Đạo)
Chương Taqwa – Lòng Kính Sợ

< Tiếng Việt – Vietnamese – فيتنامية >

Biên soạn
Học Giả Chuyên Hadith & Nhà Thông Thái
Abu Zakkariya Yahya bin Sharf Al-Nawawi

Dịch thuật: Abu Zaytune Usman Ibrahim

Kiểm duyệt: Abu Hisaan Ibnu Ysa

رياض الصالحين - باب التقوى -

« باللغة الفيتنامية »

جمع وترتيب:

للإمام المحدث الفقيه أبي زكريا يحيى بن شرف النووي

ترجمة: أبو زيتون عثمان إبراهيم

مراجعة: أبو حسان محمد زين بن عيسى

Chương 6

Taqwa (Lòng Kính Sợ)

Taqwa theo nghĩa của từ là sự phòng ngừa, cẩn thận giữ sao cho không bị vướng vào những điều có hại. Trong giáo lý, Allah ﷻ phán bảo những người có đức tin phải Taqwa đối với Ngài tức phải cẩn thận giữ mình để không bị rơi vào sự trừng phạt của Ngài và phải phòng ngừa từ những điều có thể khiến bản thân rơi vào hành vi bất buộc phải chịu sự hình phạt của Ngài. Như vậy, Taqwa có nghĩa là tuân thủ chấp hành mệnh lệnh của Allah ﷻ và tránh xa điều Ngài ngăn cấm. Cho nên nói một cách ngắn gọn, Taqwa chính là lòng kính sợ Allah ﷻ và người kính sợ Allah ﷻ là người ngoan đạo.

Allah, Đấng Tới Cao phán:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ﴾ [سورة آل عمران: ١٠٢].

﴿Này hỡi những người có đức tin! Hãy kính sợ Allah với lễ mà Ngài phải đáng được kính sợ.﴾ (Chương 3 – Ali ‘Imran, câu 102).

﴿فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ﴾ [سورة التغابن: ١٦].

﴿Bởi thế, các ngươi hãy kính sợ Allah theo khả năng của các ngươi.﴾ (Chương 64 – Attagha-bun, câu 16).

Allah ﷻ phán bảo những người có đức tin hãy kính sợ Ngài theo khả năng của họ có nghĩa là hãy chấp hành mệnh lệnh của Ngài theo khả năng và từ bỏ những điều Ngài nghiêm cấm theo khả năng, bởi lẽ Allah ﷻ không bắt bất cứ linh hồn nào gánh vác một điều gì đó quá khả năng của nó.

﴿لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا﴾ [سورة البقرة: ٢٨٦]

﴿Allah không bắt một linh hồn nào gánh vác trách nhiệm quá khả năng của nó.﴾ (Chương 2 – Albaqarah, câu 286).

Allah ﷻ phán:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا﴾ [سورة الأحزاب: ٧٠، ٧١].

﴿Hỡi những người có đức tin! Hãy kính sợ Allah mà nói lời trung thực và ngay thẳng, rồi Ngài sẽ cải thiện hành động của các ngươi và tha thứ tội lỗi cho các ngươi. Và người nào tuân lệnh Allah và Thiên sứ của Ngài thì chắc chắn sẽ được thành công vô cùng to lớn.﴾ (Chương 33 – Al-Ahzab, câu 70, 71).

Học giả Ibnu Katheer ﷻ nói: Allah ﷻ ra lệnh bảo những người bề tôi có đức tin hãy có lòng Taqwa (lòng kính sợ và ngoan đạo), đó là hãy thờ phượng Ngài bằng sự thờ phượng như thể đang nhìn thấy Ngài; và Ngài ra lệnh bảo họ phải nói những lời nói trung thực và ngay

chính tức không gian đôi và không bóp méo sự thật; và Ngài hứa rằng nếu họ làm đúng như vậy thì Ngài sẽ ban thưởng cho họ bằng cách Ngài sẽ cải thiện hành động của họ, tha thứ tội lỗi đã qua của họ cũng như những tội lỗi có thể họ lỡ làm trong tương lai và sám hối với Ngài. Và sau đó, Ngài phán: **﴿Và người nào tuân lệnh Allah và Thiên sứ của Ngài thì chắc chắn sẽ được thành công vô cùng to lớn﴾**, sự thành công vô cùng to lớn ở đây có nghĩa là được Ngài cứu rỗi khỏi Hỏa Ngục khổ ải và đau đớn và được Ngài thu nhận vào Thiên Đàng, nơi của cuộc sống tốt đẹp vĩnh hằng với niềm hạnh phúc bất tận.

Allah ﷻ phán:

﴿وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا ۖ وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ﴾

[سورة الطلاق: ۲، ۳]

﴿Và ai kính sợ Allah thì Ngài sẽ mở cho y một lối thoát, và Ngài sẽ ban phát bổng lộc cho y theo cách mà y không thể ngờ tới.﴾ (Chương 65 – Attalaq, câu 2, 3).

Nói về câu Kinh này, học giả Ibnu Katheer ﷻ nói: Ai kính sợ Allah ﷻ tức luôn làm những gì Ngài sai bảo và từ bỏ những gì Ngài ngăn cấm thì Ngài sẽ mở cho y một lối thoát (cách giải quyết vấn đề khi gặp khó khăn và trở ngại) đồng thời Ngài sẽ ban bổng lộc Rizqi cho y theo cách mà y không thể ngờ tới được tức theo cách mà y không hề nghĩ tới trong tư tưởng cũng như trong suy nghĩ của mình rằng nó sẽ xảy đến. Trong Musnad của Imam Ahmad ﷻ có ghi lại: Ông Ibnu Abbas ﷻ thuật lại rằng Thiên sứ của Allah ﷻ nói:

{ مَنْ أَكْثَرَ مِنَ الْإِسْتِغْفَارِ جَعَلَ اللَّهُ لَهُ مِنْ كُلِّ هَمٍّ فَرَجًا وَمِنْ كُلِّ ضِيقٍ مَخْرَجًا وَرَزَقَهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ }

“Ai Istighfaar (nói Astaghfirullah – Bê tôi cầu xin Allah tha thứ) nhiều thì Allah sẽ xua tan mọi ưu phiền, mở lối thoát cho mọi điều khó khăn và nan giải, và Ngài sẽ ban bổng lộc cho y theo cách mà y không ngờ tới.” (Ahmad).

Allah ﷻ phán:

﴿يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِن تَتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا وَيُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ﴾ [سورة الأنفال: ٢٩].

﴿Này hồi những người có đức tin! Nếu các người kính sợ Allah, Ngài sẽ ban cho các người tiêu chuẩn để phân biệt, và Ngài sẽ giải tỏa các người khỏi những việc làm tội lỗi và Ngài sẽ tha thứ tội lỗi cho các người. Bởi Allah là Đấng có vô vàn thiên ân vĩ đại.﴾ (Chương 8 – Al-Anfal, câu 29).

Học giả Ibnu Ishaq ﷻ nói: Tiêu chuẩn để phân biệt có nghĩa tiêu chuẩn để phân biệt giữa điều chân lý và không chân lý, giữa điều phải và điều sai trái.

Học giả Ibnu Katheer ﷻ nói về câu Kinh này: Quả thật, ai kính sợ Allah ﷻ bằng cách thực hiện các mệnh lệnh của Ngài, từ bỏ những điều Ngài ngăn cấm thì Ngài sẽ phù hộ cho người đó biết phân biệt được giữa lẽ phải và sai trái. Và đó là nguyên nhân để Ngài phù hộ cho y

luôn được thành công và luôn có lối thoát tốt đẹp cho mọi vụ việc trong cuộc sống thế gian, và là nguyên nhân để Ngài ban cho y sự hạnh phúc ở Đời Sau.

Ngoài những câu Kinh mà tác giả nêu ra từ chủ đề Taqwa thì trong Qur'an còn rất nhiều câu Kinh khác nói về vấn đề này. Và những bài học rút ra từ các câu Kinh mà tác giả đã nêu trên được chốt lại như sau:

- Người bề tôi phải có Taqwa đối với Allah ﷻ bằng lời nói và hành động.
- Lòng Taqwa là nguyên nhân của sự thành công: được giải thoát khỏi những khó khăn và gặt hái được bổng lộc Halal.
- Người bề tôi nào luôn có lòng Taqwa thì Allah ﷻ sẽ để trong tâm trí của y một thứ ánh sáng giúp y nhận thức và ngộ ra đâu là điều đúng, lẽ phải và đâu là điều sai và không chân lý. Và điều lớn lao hơn hết do sự Taqwa mang lại đó là được Allah ﷻ tha thứ tội lỗi, được Ngài cứu rỗi khỏi Hỏa Ngục và được Ngài thu nhận vào Thiên Đàng hạnh phúc.

Hadith 69: Ông Abu Huroiroh ﷺ thuật lại: Có lời hỏi Thiên sứ của Allah ﷻ: Thừa Thiên sứ của Allah, ai là người cao quý nhất trong nhân loại? Thiên sứ của Allah ﷻ nói:

{أَتَقَاهُمْ}

“Người kính sợ Allah nhất”

Các vị Sahabah nói: Chúng tôi không hỏi về điều đó. Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

{فَيُوسُفُ نَبِيُّ اللَّهِ ابْنُ نَبِيِّ اللَّهِ ابْنِ نَبِيِّ اللَّهِ ابْنِ خَلِيلِ اللَّهِ}

“Yusuf, vị Nabi của Allah, con trai vị Nabi của Allah con trai của vị Nabi của Allah con trai của vị Khaleel của Allah”.

Các vị Sahabah nói: Chúng tôi không hỏi về điều đó. Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

{فَعَنْ مَعَادِنِ الْعَرَبِ تَسْأَلُونَ؟ خَيْرُهُمْ فِي الْجَاهِلِيَّةِ خَيْرُهُمْ فِي

الإِسْلَامِ إِذَا فَتَّهَوْا} رواه البخاري ومسلم.

“Thế các người hỏi Ta về các bộ tộc Ả Rập u? Những người tốt nhất trong thời Jahiliyah là những người tốt nhất trong Islam nếu họ là người thông hiểu giáo lý”
(Albukhari, Muslim).

* Bài học từ Hadith:

- Người cao quý và tốt đẹp nhất trong nhân loại ở nơi Allah ﷻ là người có lòng Taqwa hơn hết; và ai kính sợ Allah ﷻ nhiều hơn trên thế gian thì vào Đờn Sau sẽ là người có địa vị cao hơn ở nơi Allah ﷻ. Đây là tiêu chuẩn về sự cao quý và tốt đẹp ở nơi Allah ﷻ như Ngài đã phán:

﴿يَأْتِيهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتَقَىٰكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ

﴿Này hỡi nhân loại, quả thật TA (Allah) đã tạo hóa các người từ một người nam và một người nữ và làm cho các người thành quốc gia và bộ lạc để các người nhận biết lẫn nhau. Quả thật, sự cao quý của các người ở nơi Allah là lòng kính sợ và ngoan đạo của các người. Quả thật, Allah là Đấng Thông Lãm và Am Tường mọi sự việc.﴾ (Chương 49 – Al-Hujurat, câu 13).

- Con người nên tự hào về cha ông của mình khi nào họ là những người kính sợ Allah ﷻ và y sẽ là người cao quý nếu như y đi theo con đường của họ.

- Còn nếu nói về tiêu chuẩn tốt đẹp và cao quý ở bề ngoài thì đó là kiến thức hiểu biết về giáo lý Islam. Ai hiểu biết giáo lý nhiều thì đó là hồng phúc và cao quý mà Allah ﷻ dành cho người đó. Allah ﷻ phán:

﴿يَرْفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ وَاللَّهُ بِمَا

تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ﴾ [سورة المجادلة: 11]

﴿Allah sẽ nhắc cao những người có đức tin trong các người và những ai được ban cho kiến thức lên địa vị và cấp bậc cao. Và Allah hiểu rõ những gì các người làm.﴾ (Chương 58 – Al-Mujadalah, câu 11).

Và Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

{مَنْ يُرِدِ اللَّهُ بِهِ خَيْرًا يُفَقِّهْهُ فِي الدِّينِ} رواه البخاري ومسلم.

“Ai mà Allah muốn cho điều tốt đẹp thì Ngài sẽ cho người đó thông hiểu giáo lý trong tôn giáo (Islam)”
(Albukhari, Muslim).

Hadith 70: Ông Abu Sa'eed Al-Khudri thuật lại rằng Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

{إِنَّ الدُّنْيَا حُلْوَةٌ خَضِرَةٌ وَإِنَّ اللَّهَ مُسْتَخْلِفُكُمْ فِيهَا فَيَنْظُرُ كَيْفَ تَعْمَلُونَ فَاتَّقُوا الدُّنْيَا وَاتَّقُوا النِّسَاءَ فَإِنَّ أَوَّلَ فِتْنَةِ بَنِي إِسْرَائِيلَ كَانَتْ فِي النِّسَاءِ} رواه مسلم.

“Quả thật, cuộc sống trần gian là sự ngọt ngào và xanh tươi, và Allah đã cho các người làm đại diện trông coi trong đó và Ngài luôn theo dõi hành động của các người. Bởi thế, các người hãy coi chừng và cẩn thận với cuộc sống trần gian và các người hãy coi chừng và cẩn thận với phụ nữ, bởi quả thật điều Fitnah đầu tiên xảy ra cho người dân Isra'il là ở vấn đề phụ nữ.” (Muslim).

* Giải thích sơ lược về Hadith:

Thiên sứ của Allah ﷺ cho biết rằng thế giới trần tục này có nhiều sự cám dỗ, nó giống như một khu vườn xanh tươi với hoa quả ngon ngọt làm cho những con bướm, các loài ong và côn trùng không sao cưỡng lại. Cho nên, Người ﷺ khuyên những người có đức tin hãy cẩn trọng với những cám dỗ của thế gian đừng để nó lôi kéo khỏi con đường của Allah ﷻ, và điều cám dỗ mạnh mẽ nhất trong trần gian là phụ nữ; vì phụ nữ là nguyên nhân đầu tiên gây ra Fitnah cho người dân Isra'il.

Fitnah có nghĩa là sự lầm lạc, sự thử thách, tai ách và tội lỗi.

* Bài học từ Hadith:

- Người bề tôi có đức tin nên kính sợ Allah ﷻ khi sống trên thế gian này bởi nhiều sự cám dỗ khó cưỡng lại của nó và bởi con người được tạo ra vốn yếu đuối tức dễ sa ngã vào con đường trái lệnh Allah ﷻ khi sống trên gian này. Chính vì lẽ này, Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

{الدُّنْيَا سِجْنُ الْمُؤْمِنِ وَجَنَّةُ الْكَافِرِ} رواه مسلم.

“Trần gian là ngục tù của người có đức tin nhưng là thiên đường của người vô đức tin.” (Muslim).

- Điều cám dỗ khó cưỡng nhất trong thế giới trần gian là chính là phụ nữ, và đây là điều không ai có thể phủ nhận. Nên người bề tôi có đức tin phải luôn cẩn trọng và nên tránh xa những điều dẫn đến những hành vi Haram đối với phụ nữ.

Hadith 71: Ông Ibnu Mas'ud ؓ thuật lại rằng Thiên sứ của Allah ﷺ thường cầu nguyện:

{اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْهُدَى وَالتَّقَى وَالْعِفَافَ وَالْغِنَى} رواه مسلم.

“Lạy Allah, bề tôi cầu xin Ngài sự hướng dẫn, lòng Taqwa, sự trong sạch khỏi những điều Haram và sự giàu có” (Muslim).

* Bài học từ Hadith:

Đây là lời nguyện cầu mà Nabi của chúng ta thường cầu nguyện Allah, Người cầu xin Allah ﷻ những thứ người bề tôi cần phải có. Người bề tôi nên thường xuyên cầu xin lời cầu nguyện này để được Allah ﷻ phù

hộ điều tốt đẹp ở Đời này và sự thành công ở Đời Sau. Và câu nguyện lời Du-a này cũng là cách làm theo Sunnah của Thiên sứ ﷺ; ai làm theo Sunnah của Người sẽ được ban thưởng nơi Allah ﷻ.

Hadith 72: Ông Abu Tarif Ady bin Hatim Atta-i ﷺ thuật lại: Tôi đã nghe Thiên sứ của Allah ﷻ nói:

{مَنْ حَلَفَ عَلَى يَمِينٍ ثُمَّ رَأَى أَتْقَى لِلَّهِ مِنْهَا فَلْيَأْتِ التَّقْوَى} رواه مسلم.

“Ai thề thốt dưới hình thức Yamin rồi thấy điều khác có sự Taqwa đối với Allah hơn thì hãy đến với điều Taqwa đó” (Muslim).

* Giảng giải sơ về Hadith:

Thiên sứ của Allah ﷻ muốn nói rằng ai thề làm một điều gì đó hay từ bỏ một điều gì đó nhưng sau đó y thấy điều khác tốt đẹp hơn trong việc kính sợ Allah ﷻ thì y hãy thực hiện điều đó và chịu phạt Kaffa-rah Yamin.

Hình thức Kaffa-rah Yamin được nói trong lời phán của Allah ﷻ:

﴿فَكَفَّرْتَهُ بِإِطْعَامِ عَشْرَةِ مَسْكِينٍ مِنْ أَوْسَطِ مَا تُطْعَمُونَ أَهْلِيكُمْ
أَوْ كِسْوَتِهِمْ أَوْ تَحْرِيرِ رَقَبَةٍ ۖ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ ۚ ذَلِكَ كَفْرُهُ
أَيْمَانِكُمْ إِذَا حَلَفْتُمْ ۚ وَاحْفَظُوا أَيْمَانَكُمْ ۚ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ
آيَاتِهِ ۚ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾ [سورة المائدة: ٨٩]

«Để chuộc tội, phải thực hiện Kaffarah và đó là nuôi ăn mười người nghèo theo mức lượng trung bình mà

các người dùng để nuôi gia đình hoặc may quần áo cho họ, hoặc giải phóng một người nô lệ. Tuy nhiên, nếu người nào có điều kiện (cho các việc làm đó) thì phải nhịn chay ba ngày liên tục. Đó là cách Kaffarah Yamin cho các lời thề nghiêm trọng mà các người đã phạm. Các người hãy coi chừng lời thề của các người. Allah giải thích rõ các Lời mặc khải của Ngài để may ra các người biết tạ ơn.﴾ (Chương 5 – Al-Ma-idah, câu 89).

* Bài học từ Hadith:

- Phải luôn kính sợ Allah ﷻ trong mọi vấn đề.
- Ai định làm một gì đó trái lệnh Allah ﷻ thì chớ làm, và nếu ai thề làm điều đó thì hãy dùng hình thức Kaffarah Yamin và không làm điều trái lệnh.

Hadith 73: Ông Abu Uma-mah Sudai bin Ajlaan Al-Ba-hily ﷺ thuật lại: Tôi đã nghe Thiên sứ của Allah ﷻ nói khi Người thuyết giảng trong bài Khutbah chia tay:

{اتَّقُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ وَصَلُّوا خَمْسَكُمْ وَصُومُوا شَهْرَكُمْ وَأَدُّوا زَكَاةَ أَمْوَالِكُمْ وَأَطِيعُوا إِذَا أَمَرَكُمْ تَدْخُلُوا جَنَّةَ رَبِّكُمْ} رواه الترمذي.

“Các người hãy kính sợ Allah Thượng Đế của các người hãy thực hiện năm lễ nguyện Salah của các người, hãy nhịn chay tháng của các người, hãy lấy tài sản của các người xuất Zakah, và hãy vâng lời người lãnh đạo của các người, thì các người sẽ vào Thiên Đàng của Thượng Đế các người.” (Tirmizdi).

* Bài học từ Hadith:

- Lòng Taqwa là nền tảng và cơ sở cho mọi việc làm, Taqwa là điều kiện để được vào Thiên Đàng.

- Việc tuân thủ theo cấp lãnh đạo, những người có đức tin trông coi vụ việc của người Muslim, là điều bắt buộc đối với tín đồ Muslim; tuân thủ ở đây là tuân thủ theo đường lối của Islam chứ không tuân thủ trong việc làm trái lệnh Allah ﷻ và Thiên sứ của Ngài ﷺ.

